

บทความวิจัย

เรื่อง

ห่วงโซ่อุปทานผักและผลไม้นำเข้าจากประเทศจีนมายังประเทศไทย
Supply Chain of Imported Vegetables and Fruits from China

โดย

สุเทพ คงแก้ว

SUTHEP KONGKER

คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีปทุม

Faculty of Economics, Sripatum University

ห่วงโซ่อุปทานผักและผลไม้ที่นำเข้ามาจากประเทศจีนมายังประเทศไทย
Supply Chain of Imported Vegetables and Fruits from China

สุเทพ คงเกื้อ
SUTHEP KONGKER

บทคัดย่อ

การศึกษาเรื่อง : ห่วงโซ่อุปทานผักและผลไม้ที่นำเข้ามาจากประเทศจีนมายังประเทศไทย มีวัตถุประสงค์เพื่อ ศึกษาการเคลื่อนไหวทางด้านการค้าของประเทศจีนหลังจากที่ร่วมข้อตกลงเปิดการค้าเสรี (FTA) กับประเทศไทย เนื่องจากมีการนำเข้าในสัดส่วนที่สูง และมีการขยายตัวในอัตราที่เพิ่มสูงขึ้น(ในกรณีนี้คือการนำเข้าผักและผลไม้ ทำให้มีผลกระทบต่อสินค้าเกษตรของไทยโดยตรง และมีผลในระยะยาว บทความนี้จึงมีความสำคัญอันที่จะนำมาเพื่อศึกษาถึงระบบโซ่อุปทานของผักและผลไม้จากจีน โดยจะมีการวิเคราะห์โซ่อุปทาน โลจิสติกทางการค้า และปริมาณสัดส่วนการนำเข้าของตลาด สัดส่วนการครองตลาดและวิเคราะห์ถึง โครงสร้างตลาดผักและผลไม้ รวมถึงการวิเคราะห์ผลกระทบจากการเปิดเสรีทางการค้าต่อเศรษฐกิจไทยกับจีน

การศึกษาค้นคว้าได้ใช้ข้อมูลจากการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยใช้วิธีการสำรวจข้อมูลในการใช้แบบสอบถามเป็นแนวทางในการเก็บข้อมูลแก่ผู้ส่ง/ค้าปลีก ณ ตลาดค้าขายแดน เช่น ตลาดเชียงแสน จ.เชียงราย ตลาดอินโดจีน จ.มุกดาหาร และ จ.หนองคาย ตลาดไทและตลาดสี่มุมเมือง(กทม.) เป็นต้น โดยการออกสำรวจพื้นที่จริงเพื่อนำมาศึกษาวิเคราะห์ข้อมูล ทางด้านการจัดการห่วงโซ่อุปทานทั้งระบบ รวมถึงข้อคิดเห็นของผู้ประกอบการ(ผู้ค้า) กรณีปัญหา และอุปสรรคที่เกิดขึ้นต่อการดำเนินการค้าผักและผลไม้กับประเทศจีนในปัจจุบัน โดยทางด้านการจัดการห่วงโซ่อุปทาน จะทำการวิเคราะห์ถึงเส้นทางขนส่ง(R3a R9) และภาพรวมของการนำเข้า และผักและผลไม้จากจีน

ผลการศึกษาจากการศึกษาสภาพทั่วไปในระบบโซ่อุปทานและระบบลอจิสติกพบว่า การติดต่อซื้อสินค้าจากพ่อค้าจีนจะมีอยู่ 3 ลักษณะ 1. การติดต่อซื้อสินค้าโดยตรงกับทางพ่อค้าจีนซึ่งพ่อค้าส่งชาวไทยจะไปดูสินค้าที่ประเทศจีนและมีการตกลงซื้อขายกับทางชาวสวนหรือพ่อค้าของชาวจีน 2. พ่อค้าส่งจะซื้อสินค้าที่ทำเรือเชียงแสน ตลาดไทและตลาดสี่มุมเมือง 3. พ่อค้าส่งจะมีการซื้อขายสินค้าแบบแลกเปลี่ยนสินค้ากัน (Brother System) การเพิ่มคุณค่าของสินค้าโดยมีการ Packing สินค้าเพื่อเพิ่มมูลค่าสินค้า การรับส่งสินค้า ใช้ระบบคลังสินค้า โดยจะเป็นศูนย์กลางการกระจายสินค้าและการใช้ระบบ JIT (Just In Time) โดยพ่อค้าส่งจะมารับสินค้าที่ทำเรือ หรือ ศูนย์กระจายคลังสินค้า การซื้อขายและกำหนดราคาสินค้านำเข้าของสินค้าผักและผลไม้ที่นำเข้ามาจากจีนจะมีราคาที่ถูกลงกว่าสินค้าภายในประเทศ และจากการศึกษาถึงต้นทุนและการสำรวจเส้นทางนำเข้า พบว่า หากส่งสินค้า

นำเข้ามาจากแม่น้ำโขงจะมีระยะทางที่สั้นกว่าและใกล้กว่าเส้นทางอื่น ๆ และมีค่าใช้จ่ายในการขนส่งที่มีราคาถูกกว่าทางบก แต่ “ สำหรับการจัดส่งสินค้าทางทะเลจะมีราคาถูกกว่าการขนส่งทางแม่น้ำโขงและในส่วนคุณภาพของสินค้ามีคุณภาพดีกว่าสินค้าที่นำเข้ามาจากเชียงรายและด่านชายแดนอื่นๆที่สำคัญสามารถที่จะเลือกสินค้าได้

คำนำ

ปัจจุบันการปรับปรุงการผลิตและการตลาดผัก-ผลไม้ของจีนทำให้จีนผงาดขึ้นมาเป็นผู้ส่งออกผัก-ผลไม้และผลิตภัณฑ์ที่สำคัญของโลก และจากการลดภาษีนำเข้าผัก-ผลไม้ให้เหลือ 0% ระหว่างไทยกับจีนนั้นนับว่าเป็นการนำร่องของการเปิดเสรีทางการค้าสินค้าเกษตรระหว่างกัน ซึ่งเป็นประเด็นสำคัญในการเจรจาเขตการค้าเสรีระหว่างไทย-จีน โดยนับว่าเป็นการเจรจาในระดับทวิภาคีและเป็นการเปิดเสรีทางการค้าก่อนที่ทั้งไทยและจีนต้องปฏิบัติตามกรอบขององค์การการค้าโลก

ซึ่งแม้ว่าผลดีของการลดภาษีนำเข้าของจีนนั้นจะทำให้ไทยมีโอกาสในการส่งออกผักผลไม้และผลิตภัณฑ์ไปยังตลาดจีนได้มากขึ้น โดยเฉพาะลำไยสด ลำไยอบแห้ง มังคุดและทุเรียน แต่ในอีกด้านหนึ่งที่ทางผู้ประกอบการที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจผัก-ผลไม้ของไทยวิตกคือ จะมีสินค้าผัก-ผลไม้และผลิตภัณฑ์จากจีนเข้ามาในตลาดมากขึ้น ซึ่งส่งผลกระทบต่อส่งผลกระทบต่อเกษตรกรที่ปลูกผัก-ผลไม้เมืองหนาวของไทย และส่งผลกระทบต่ออ้อมกับเกษตรกรผู้ปลูกผัก-ผลไม้ของไทยด้วย เนื่องจากราคาผัก-ผลไม้เมืองหนาวจะมีราคาตกลงทำให้คนไทยบางส่วนจะหันไปบริโภคสินค้าที่นำเข้า และอาจจะลดการบริโภคผัก-ผลไม้จากไทย

นอกจากนี้ประเด็นที่น่าวิตกอีกประเด็นหนึ่งคือการที่จีนจะกลายเป็นคู่แข่งแย่งส่วนแบ่งตลาดผัก-ผลไม้เมืองร้อนของไทย โดยอาศัยข้อได้เปรียบในเรื่องต้นทุนการผลิตที่ต่ำกว่า ส่งผลทำให้ไทยเผชิญปัญหาการแข่งขันอย่างรุนแรงในการส่งออกผักผลไม้และผลิตภัณฑ์ในอนาคต แล้วประเทศที่กำลังพัฒนาอย่างประเทศไทยจำเป็นต้องอยู่และจะสู้กับการเปลี่ยนแปลงทางการค้านี้ได้อย่างไร คำตอบ นั่นคือ การ พัฒนาทางด้านกิจกรรมโลจิสติกส์และการสร้างความได้เปรียบ โดยการเป็นศูนย์กลางในการกระจายสินค้า

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาระบบห่วงโซ่อุปทาน โลจิสติกส์ สัดส่วนการครองตลาด และความสามารถในการแข่งขันของผักและผลไม้จากประเทศจีน
2. เพื่อศึกษาเส้นทางการนำเข้าผักและผลไม้จากจีน
3. เพื่อศึกษาภาพรวมของการนำเข้าผักและผลไม้จากประเทศจีน
4. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของผู้ประกอบการ(ผู้ค้า) กรณีปัญหา และอุปสรรคที่เกิดขึ้นต่อการดำเนินการค้าผักและผลไม้ที่นำเข้าจากประเทศจีน

การตรวจสอบเอกสาร

นาย สุชาติ จันทรานาคราช ประธานสภาผู้ส่งสินค้าทางเรือแห่งประเทศไทย (สรท.) และประธานสมาพันธ์โลจิสติกส์ไทย กล่าวในการสัมมนา "เส้นทาง Logistics ไทย ทะยานสู่ Hub of Asia" หัวข้อ "ปัจจัยส่งเสริมความสำเร็จ Logistics ไทย ทะยานสู่ Hub of Asia" ว่า ประเด็นที่จะนำมาใช้ในการพิจารณาคือ ปัจจัยเกื้อหนุนการเป็น Hub ควรตั้งอยู่ในจุดศูนย์กลางการขนส่ง และมีโครงข่ายการขนส่งเชื่อมโยงไปยังส่วนต่างๆ ของภูมิภาค มีโครงสร้างพื้นฐานการขนส่ง มีปริมาณการค้าของประเทศมีมากเพียงพอ มีการค้าแบบ Paper Trade ผู้ให้บริการโลจิสติกส์มีประสิทธิภาพ ความเข้มแข็งของโลจิสติกส์ที่เกี่ยวข้องใน gateway รวมถึงกฎระเบียบที่เอื้ออำนวย แนวโน้มโลจิสติกส์ในอนาคต ต้องมาคู่ในประเด็นเรื่องของความมั่นคงและการป้องกันการก่อการร้ายที่เพิ่มความรัดกุมมากยิ่งขึ้น รวมถึงด้านเทคโนโลยีสารสนเทศที่เริ่มมีบทบาทเพิ่มขึ้นในการเชื่อมโยงข้อมูลทางการค้าทั้งภายในประเทศและระหว่างประเทศ จึงต้องการรูปแบบของฐานข้อมูลที่เป็นหนึ่งเดียวกัน นอกจากนี้ยังต้องดูแลแนวโน้มของการใช้บริการ Third Party Logistics ขยายตัวไปทั่วทุกภูมิภาคของ Asia ซึ่งจะมีความสำคัญมากขึ้นในภูมิภาคในประเทศต่างๆ เพื่อที่จะลดต้นทุนของ Logistics cost

ขอบเขตการศึกษา

การศึกษาภาพรวมของการนำเข้าผักและผลไม้ จะทำการศึกษานำเข้าผักและผลไม้ที่สำคัญ จากประเทศจีน ดังนี้

1. ผักและผลไม้ที่เป็นคู่แข่งสำคัญโดยทำให้ไทยได้รับผลกระทบมาก ได้แก่ หอมหัวใหญ่ กระเทียม ส้ม แครอท และบลอคเคอรี่ เป็นต้น

2. ผลไม้เมืองหนาวชนิดอื่นๆที่ไทยนำเข้าเป็นจำนวนมาก โดยเข้ามาแข่งขันและมีส่วนแบ่งทางการตลาดสูงจนกลายเป็นสินค้าทดแทนในการบริโภคผลไม้ภายในประเทศไทย ได้แก่ แอปเปิ้ล เป็นต้น

3. การศึกษาระบบการตลาด ระบบและวิธีการจัดส่ง (Logistics) รวมทั้งส่วนครองตลาด ช่องทางการกระจายผักและผลไม้ รวมทั้งขีดความสามารถในการแข่งขันการค้าผักและผลไม้ของประเทศไทย โดยกำหนดให้มีการสำรวจข้อมูลเชิงพื้นที่ ดังนี้

3.1 ศึกษาดูงานด้านการส่งมอบสินค้า การบรรจุ-ระวางสินค้า ระบบการบริหารจัดการ ด้านการจัดส่งและการกระจายสินค้าที่ตลาดปลายทาง ณ ตลาดค้าชายแดน เช่น ตลาดเชียงแสน จ.เชียงราย ตลาดอินโดจีน จ.มุกดาหาร และ จ.หนองคาย เป็นต้น

3.2 การศึกษา ความคิดเห็นของผู้ค้า ผู้ประกอบการชาวจีนที่มีต่อการนำเข้าผักและผลไม้ จากประเทศจีน ทั้งในตลาดสดขนาดใหญ่ ตลาดค้าชายแดนและตลาดการค้าสมัยใหม่ (modern trade)

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

ผลการศึกษาและข้อมูลที่ได้รับจากการศึกษานี้ จะทำให้ทราบภาพรวมการนำเข้าผักและผลไม้ จากประเทศจีน รวมทั้งสัดส่วนการครองตลาดและช่องทางการกระจายสินค้า ทั้งในตลาดสดระดับใหญ่ ตลาดค้าชายแดนและตลาดการค้าสมัยใหม่ สามารถนำไปใช้ในการวางแผน กำหนดมาตรการและแนวทางการพัฒนาระบบการเกษตรกรรมได้ดังนี้

1. พัฒนาระบบโครงสร้างการตลาด ช่องทางการตลาด ระบบและวิธีการจัดส่ง (Logistics) สินค้าเกษตรของประเทศจีน ทั้งนี้เพื่อเพิ่มโอกาสในการขยายช่องทางการกระจายผักและผลไม้ไทย (Supply chain) ได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น รวมทั้งการสัมภาษณ์ผู้ประกอบการค้าชาวจีนจะเป็นประโยชน์ต่อผู้ประกอบการไทยในการกำหนดกลยุทธ์การตลาดและสามารถพัฒนาระบบการค้าสินค้าเกษตรไทยให้มีคุณภาพและมาตรฐานสากลเทียบเท่าประเทศผู้ส่งออกรายใหญ่อื่นๆ

2. ทศนคติและความคิดเห็นของผู้ประกอบการที่มีต่อผักและผลไม้ที่นำเข้าจากประเทศจีน (Demand side) จะสามารถนำมาปรับปรุงและพัฒนาด้านการผลิตผักและผลไม้ของไทย (Supply side) ได้เป็นอย่างดี

3. ผลกระทบที่เกิดจากเปิดตลาดการค้าเสรีการนำเข้าผักและผลไม้จากประเทศจีนที่มีผลต่อเศรษฐกิจมหภาค เศรษฐกิจการเกษตรรายสาขา และเศรษฐกิจภาคอื่นๆที่เกี่ยวข้อง จะสามารถนำมาจัดทำเป็นข้อเสนอแนะเชิงนโยบายให้แก่ผู้บริหารได้เป็นอย่างดี

วิธีการเก็บรวบรวมและการวิเคราะห์ข้อมูล

แนวทางการเก็บรวบรวมข้อมูล เพื่อวิเคราะห์ใช้การสร้างแบบจำลองเศรษฐกิจภาคผักและผลไม้ รวมถึงการวิเคราะห์ถึงผลกระทบที่มีต่อการผลิตและการบริโภคภายในประเทศ เศรษฐกิจการเกษตร และเศรษฐกิจมหภาครายสาขานั้นจะประกอบด้วยรวบรวมจากแหล่งข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) ข้อมูลทุติยภูมิ (secondary data) และต้องอาศัยปัจจัยแหล่งอื่นที่สำคัญคือ

1. แหล่งข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) สามารถแบ่งออกได้เป็นลักษณะที่สำคัญ ดังนี้

1.1 การสัมภาษณ์ผู้บริหารและผู้ประกอบการ ทั้งในรูปแบบของกลุ่มและส่วนบุคคลที่เป็น ผู้นำเข้าผักและผลไม้ที่นำมาจำหน่ายภายในประเทศ ทั้งในระดับตลาดสดขนาดใหญ่(เช่น ตลาดสมเพชร ตลาดเมืองใหม่ จ.เชียงใหม่ ตลาดสี่มุมเมือง ตลาดไท กรุงเทพฯ) ตลาดค้าชายแดน(เช่น ตลาดเชียงแสน ตลาดแม่สาย จ.เชียงราย ตลาดอินโดจีน จ.มุกดาหารและจ.หนองคาย) และตลาดการค้าสมัยใหม่ (ห้างสรรพสินค้าเม็คโคร โลตัส คาร์ฟูร์ บิ๊กซี เลมอนฟาร์ม และ โกลดีนเพลส เป็นต้น)

1.2 สัมภาษณ์ผู้ประกอบการชาวจีนที่เข้ามาทำธุรกิจค้าผักและผลไม้และวิธีการดำเนินงานทาง การตลาดในประเทศไทย ณ ตลาดค้าชายแดน(เช่น ตลาดเชียงแสน ตลาดแม่สาย จ.เชียงราย ตลาดอินโดจีน จ.มุกดาหาร และจ.หนองคาย)

2. ข้อมูลทุติยภูมิ (secondary data) สามารถแบ่งออกได้ 3 ฐานข้อมูลทางเศรษฐกิจที่สำคัญคือ

(2.1) ระบบฐานข้อมูลการค้าระหว่างประเทศ ประกอบด้วยข้อมูลการนำเข้าและส่งออกของสินค้าทางการเกษตร เน้นความสำคัญที่ผักและผลไม้ เป็นรายเดือน รายปี จากปัจจุบันย้อนไปในอดีต 5 ปี ตั้งแต่ ปี 2549–2553 ในการศึกษาถึงภาพรวมและการวิเคราะห์ข้อมูลการนำเข้าของการนำเข้าผักและผลไม้ และระบบโลจิสติกส์ของสินค้า ครั้งนี้โดยใช้ข้อมูลจากหน่วยงานราชการที่สำคัญ เช่น สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร กรมศุลกากร กรมส่งเสริมการส่งออก กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ และหน่วยงานทั้งภาครัฐและภาคเอกชนที่เกี่ยวข้อง เป็นต้น

(2.2) ระบบฐานข้อมูลเส้นทางทางการขนส่งสินค้าผักและผลไม้ ประกอบด้วยทางบก เรือและทางอากาศ ยกตัวอย่างเช่น ทางบกเส้นทางทางการขนส่งเส้น R9 และ R12 ทางเรือสามารถขนส่งผ่านทางท่าเรือเชียงแสน จ. เชียงราย เป็นต้น

(2.3) ระบบฐานข้อมูลการผลิต การค้าและการตลาดที่สำคัญของทั้งไทยและจีน กล่าวคือแหล่งผลิตผักและผลไม้ที่สำคัญแห่งหนึ่งคือ มณฑลยูนนาน เสฉวน กวางตุ้งและมณฑลอื่นๆ ส่วนตลาดขายส่งของไทย ที่เป็นแหล่งการค้าผักและผลไม้ที่สำคัญแห่งหนึ่งคือ ตลาดไท ตลาดสี่มุมเมืองและตลาดอื่นๆ ได้แก่ ตลาดสมเพชร ตลาดเมืองใหม่ จ.เชียงใหม่ เป็นต้น

การวิเคราะห์สถานการณ์การนำเข้า-ส่งออก ผัก ผลไม้และผลิตภัณฑ์ ปี 2546-2551

1. ภาพรวม การนำเข้าผักและผลไม้ที่สำคัญจากประเทศจีน

1.1 การนำเข้าผัก

1.1.1) กระเทียม

ในช่วงปี 2546-2551 ไทยมีการนำเข้ากระเทียมจากประเทศจีน ในรูปแบบต่างๆ ได้แก่ กระเทียมสดหรือแช่เย็น หัวสำหรับขยายพันธุ์ กระเทียมแห้งเป็นผง กระเทียมแห้งไม่เป็นผง และอื่นๆ ซึ่งปริมาณการนำเข้ามีแนวโน้มลดลงจาก 45,324 ตัน ในปี 2546 เหลือ 34,133 ตันในปี 2551 หรือลดลงในอัตราเฉลี่ยร้อยละ 12.52 ต่อปี ในขณะที่มูลค่ามีแนวโน้มเพิ่มขึ้นจาก 271.22 ล้านบาทในปี 2546 เป็น 341.18 ล้านบาทในปี 2551 หรือเพิ่มขึ้นในอัตราเฉลี่ยร้อยละ 1.95 ต่อปี การนำเข้าส่วนใหญ่จะเป็นการนำเข้ากระเทียมสด โดยในปี 2551 ปริมาณและมูลค่าการนำเข้าคิดเป็นร้อยละ 90.22 และ 83.40 ของการนำเข้ากระเทียมทุกชนิดของไทย (ตารางที่ ...)

การนำเข้ากระเทียมสดหรือแช่เย็นจะเป็นการนำเข้าจากประเทศจีนมากที่สุด แต่ปริมาณมีแนวโน้มลดลงจาก 40,517 ตัน ในปี 2546 เหลือเพียง 29,227 ตัน ในปี 2551 หรือลดลงในอัตราเฉลี่ยร้อยละ 13.14 ต่อปี ในขณะที่มูลค่ามีแนวโน้มเพิ่มขึ้นจาก 233.48 ล้านบาทในปี 2546 เป็น 271.96 ล้านบาทในปี 2551 หรือเพิ่มขึ้นในอัตราเฉลี่ยร้อยละ 0.40 ต่อปี โดยจะนำเข้ามากที่สุดในเดือน กรกฎาคม-สิงหาคม และช่วงเดือน พฤศจิกายน-ธันวาคม

1.1.2) หอมหัวใหญ่

ในช่วง 2546-2550 ไทยมีการนำเข้าหอมหัวใหญ่และผลิตภัณฑ์ (หอมหัวใหญ่สด หอมหัวใหญ่ทำไว้ไม่ให้เสียชั่วคราว หอมหัวใหญ่แห้งเป็นผง และหอมหัวใหญ่แห้งไม่เป็นผง) มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นจากปริมาณ 22,149 ตัน มูลค่า 120.46 ล้านบาทในปี 2546 เป็นปริมาณ 31,140 ตัน มูลค่า 280.32 ล้านบาทในปี 2551 หรือเพิ่มขึ้นในอัตราเฉลี่ยร้อยละ 5.58 และ 9.85 ต่อปี ซึ่งเป็นการนำเข้าหอมหัวใหญ่สดหรือแช่เย็นมากที่สุด โดยเพิ่มขึ้นจากปริมาณ 22,088 ตัน มูลค่า 114.67 ล้านบาทในปี 2546 เป็นปริมาณ 30,125 ตัน มูลค่า 217.18 ล้านบาทในปี 2551 หรือเพิ่มขึ้นในอัตราเฉลี่ยร้อยละ 5.18 และ 5.39 ต่อปีตามลำดับ (ตารางที่ ...)

ในการนำเข้าหอมหัวใหญ่สดหรือแช่เย็นเป็นการนำเข้าจากประเทศจีนมากที่สุดจากปริมาณ 15,157 ตัน มูลค่า 62.14 ล้านบาทในปี 2546 เป็นปริมาณ 13,505 ตัน มูลค่า 69.02 ล้านบาทในปี 2551 ซึ่งในภาพรวมมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นในอัตราเฉลี่ยร้อยละ 10.03 และ 12.34 ต่อปี โดยจะนำเข้ามากที่สุดในเดือน สิงหาคม

1.1.3) แครอท

ในช่วงปี 2546-2551 การนำเข้าแครอทของไทยมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นจากปริมาณ 17,733 ตัน มูลค่า 241.60 ล้านบาทในปี 2546 เป็นปริมาณ 52,209 ตัน มูลค่า 778.83 ล้านบาทในปี 2551 หรือเพิ่มขึ้นในอัตราเฉลี่ยร้อยละ 22.86 และ 23.99 ต่อปี ซึ่งในปี 2551 จะนำเข้ามากที่สุดในเดือน กรกฎาคม และเดือน ตุลาคม โดยในปี 2551

การนำเข้าแครอทของไทยจะเป็นการนำเข้าจากประเทศจีนมากที่สุด โดยมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นจากปริมาณ 8,495 ตัน มูลค่า 101.12 ล้านบาทในปี 2546 เป็นปริมาณ 51,067 ตัน มูลค่า 756.32 ล้านบาทในปี 2551 หรือเพิ่มขึ้นในอัตราเฉลี่ยร้อยละ 36.49 และ 40.22 ต่อปีตามลำดับ ทั้งนี้ปริมาณและมูลค่าแครอทที่นำเข้าจากประเทศจีน คิดเป็นร้อยละ 97.81 และ 97.11 ของการนำเข้าทั้งหมด

1.1.4) บร็อคโคลี่

ในช่วงปี 2546-2551 การนำเข้าบร็อคโคลี่ของไทยมีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้นจากปริมาณ 914 ตัน มูลค่า 12.34 ล้านบาทในปี 2546 เป็นปริมาณ 10,829 ตัน มูลค่า 214.38 ล้านบาทในปี 2551 หรือเพิ่มขึ้นในอัตรา เฉลี่ยร้อยละ 62.73 และ 75.62 ต่อปี (ตารางที่ ...)

การนำเข้าบร็อคโคลี่ของไทยจะนำเข้าจากประเทศจีนมากที่สุด ซึ่งมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นจากปริมาณ 864 ตัน มูลค่า 10.03 ล้านบาทในปี 2546 เป็นปริมาณ 10,817 ตัน มูลค่า 213.40 ล้านบาทในปี 2551 หรือเพิ่มขึ้นในอัตรา เฉลี่ยร้อยละ 64.29 และ 81.69 ต่อปี ซึ่งนำเข้าในปริมาณที่ใกล้เคียงกันทุกเดือน โดยในปี 2551 ปริมาณและมูลค่า การนำเข้าคิดเป็นร้อยละ 99.89 และ 99.54 เมื่อเทียบกับการนำเข้าทั้งหมดของไทย

2.2 การนำเข้าผลไม้

2.2.1) แอปเปิ้ล

ในช่วงปี 2546-2551 การนำเข้าแอปเปิ้ลสดและผลิตภัณฑ์ ได้แก่ แอปเปิ้ลแห้ง และน้ำแอปเปิ้ล มีแนวโน้ม เพิ่มขึ้นจากปริมาณ 85,128 ตัน มูลค่า 2,404.58 ล้านบาทในปี 2546 เป็นปริมาณ 108,533 ตัน มูลค่า 3,191.97 ล้านบาทในปี 2551 หรือเพิ่มขึ้นในอัตราเฉลี่ยร้อยละ 4.02 และ 6.33 ต่อปี การนำเข้าส่วนใหญ่เป็นการนำเข้าแอปเปิ้ล สด โดยในปี 2551 ปริมาณและมูลค่าการนำเข้าคิดเป็นร้อยละ 97.55 และ 95.03 ของการนำเข้าทั้งหมด

การนำเข้าแอปเปิ้ลสดของไทยส่วนใหญ่จะเป็นการนำเข้าจากประเทศจีน ซึ่งมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นจาก ปริมาณ 64,228 ตัน มูลค่า 1,564.83 ล้านบาทในปี 2546 เป็นปริมาณ 83,531 ตัน มูลค่า 2,176.87 ล้านบาทใน ปี 2551 หรือเพิ่มขึ้นในอัตราเฉลี่ยร้อยละ 3.64 และ 6.41 ตามลำดับ โดยนำเข้ามากที่สุดในช่วงเดือน กันยายน- ธันวาคม ซึ่งเป็นช่วงที่ผลผลิตของจีนออกสู่ตลาดมากที่สุด ทั้งนี้ปริมาณและมูลค่าการนำเข้า แอปเปิ้ลสดจากจีน ในปี 2551 คิดเป็นร้อยละ 78.89 และ 71.77 ของปริมาณและมูลค่าการนำเข้าแอปเปิ้ลสดทั้งหมด

2.2.2) ส้ม

ในช่วงปี 2546-2551 การนำเข้าส้มสด (ส้มเขียวหวาน ส้มตรา ส้มเกลี้ยง ส้มแมนดาริน ส้มจุก ส้ม เปลือกบางอื่นๆ) และผลิตภัณฑ์จากส้ม (น้ำส้มชนิดต่างๆ) มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นจากปริมาณ 5,662 ตัน มูลค่า 224.09 ล้านบาทในปี 2546 เป็นปริมาณ 27,936 ตัน มูลค่า 933.23 ล้านบาทในปี 2551 หรือเพิ่มขึ้นในอัตราเฉลี่ยร้อยละ

41.19 และ 37.91 ต่อปี การนำเข้าส่วนใหญ่เป็นการนำเข้าส้มสด โดยในปี 2551 ปริมาณและมูลค่าคิดเป็นร้อยละ 96.08 และ 60.87 เมื่อเทียบกับการนำเข้าส้มสดและผลิตภัณฑ์ทั้งหมด (ตารางที่ ...)

การนำเข้าส้มสดส่วนใหญ่ไทยจะนำเข้าจากประเทศจีน ซึ่งมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างมากจากปริมาณ 1,215 ตัน มูลค่า 26.48 ล้านบาทในปี 2546 เป็นปริมาณ 18,665 ตัน มูลค่า 515.85 ล้านบาทในปี 2551 หรือเพิ่มขึ้นในอัตราเฉลี่ยร้อยละ 84.57 และ 92.44 ต่อปี โดยเป็นการนำเข้าส้มแมนดารินมากที่สุดรองลงมา ได้แก่ ส้มเปลือกบางอื่นๆ และส้มเขียวหวาน สำหรับการนำเข้าผลิตภัณฑ์จากส้มในปี 2546-2551 พบว่ามีการนำเข้าส้มแช่เย็นจนแข็งมากที่สุด และมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นจาก ปริมาณ 2,484 ตัน มูลค่า 141.32 ล้านบาทในปี 2546 เป็นปริมาณ 4,108 ตัน มูลค่า 273.75 ล้านบาทในปี 2551 หรือเพิ่มขึ้นในอัตราเฉลี่ยร้อยละ 13.86 และ 19.59 ต่อปีตามลำดับ โดยนำเข้าจากประเทศบราซิลมากที่สุดรองลงมา ได้แก่ อิสราเอล (ตารางที่ ...)

2.2.3) องุ่นสด

ในช่วงปี 2546-2551 การนำเข้าองุ่นสดและผลิตภัณฑ์ (องุ่นแห้ง น้ำองุ่นต่างๆ) มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นจาก ปริมาณ 9,876 ตัน มูลค่า 652.42 ล้านบาทในปี 2546 เป็นปริมาณ 31,062 ตัน มูลค่า 1,681.50 ล้านบาทในปี 2551 หรือเพิ่มขึ้นในอัตราเฉลี่ยร้อยละ 26.55 และ 21.29 ต่อปีตามลำดับ การนำเข้าส่วนใหญ่จะเป็นการนำเข้าองุ่นสด โดยเพิ่มขึ้นจากปริมาณ 8,994 ตัน มูลค่า 605.82 ล้านบาทในปี 2546 เป็นปริมาณ 26,925 ตัน มูลค่า 1,463.64 ล้านบาทในปี 2551 หรือเพิ่มขึ้นในอัตราเฉลี่ยร้อยละ 25.53 และ 20.00 ต่อปีตามลำดับ (ตารางที่ ...)

การนำเข้าองุ่นสดของไทยส่วนใหญ่จะเป็นการนำเข้าจากประเทศจีน ซึ่งมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นจากปริมาณ 734 ตัน มูลค่า 678.03 ล้านบาทในปี 2546 เป็นปริมาณ 14,056 ตัน มูลค่า 678.03 ล้านบาทในปี 2551 หรือเพิ่มขึ้นในอัตราเฉลี่ยร้อยละ 94.07 และ 98.32 ต่อปีตามลำดับ

ผลการศึกษาข้อมูล ผู้ประกอบการค้าส่ง ผักและผลไม้ ณ จ.มุกดาหาร

1. ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจของผู้ประกอบการในการซื้อผักและผลไม้จากจีนเพื่อมาจำหน่าย

ราคา ราคาของผักและผลไม้จากจีน มีราคาถูก ส่งผลให้ผู้ประกอบการตัดสินใจเลือกซื้อเพื่อมาจำหน่าย

คุณภาพของสินค้า ไม่ว่าจะเป็ผักหรือผลไม้ คุณภาพของจีนจะดีกว่า ทนต่อสภาพอากาศได้ดีว่า

ฤดูกาล ผักและผลไม้ของจีนมีทุกฤดูกาล โดยเฉพาะผลไม้ เช่น แอปเปิ้ล สาลี่ ซึ่งเป็นผลไม้ที่ขายดีทุกฤดูกาล

รสนิยมของผู้บริโภค / ประเพณี / วัฒนธรรม จะเห็นได้ว่า ผลไม้จีนมีเข้ามาหลายปี ผู้บริโภคบางรายก็เลือกที่จะบริโภคผลไม้จีนมากกว่าผลไม้ไทยเพราะเลือกซื้อได้ง่าย ราคาถูก รสชาติดี มีทุกฤดูกาล ตลอดจนในเรื่องของประเพณีและวัฒนธรรมของชาวไทยเชื้อสายจีน ในการเซ่นไหว้ต่างๆจะเห็นได้ว่าส่วนมากก็นิยมผลไม้จากจีนเป็นส่วนใหญ่ (แอปเปิ้ล สาลี่ องุ่น ส้ม และกล้วย) ผลไม้ไทยทดแทนได้ แต่น้อยและไม่ค่อยเป็นที่นิยมจึงทำให้พ่อค้าเลือกที่จะนำของจากจีนมาจำหน่ายเป็นจำนวนมากในช่วงประเพณีของจีน

2. ความคิดเห็นของผู้ค้าส่งและปลีก ต่อราคาผักและผลไม้จากจีน

จากการสัมภาษณ์ ผู้ประกอบการ ต่างก็ให้คำตอบว่า “ราคาผักและผลไม้จากจีนมีราคาถูกกว่า” ซึ่งผลก็เนื่องมาจาก การเปิดเขตการค้าเสรี ไทย - จีน

- ผลกระทบต่อผลไม้ไทย จากการนำเข้าผักและผลไม้จากจีน

ผลไม้

จากการสัมภาษณ์ผู้ประกอบการ ทำให้ทราบว่า จากการนำเข้าผลไม้จากจีนเพื่อมาจำหน่าย จะส่งผลกระทบต่อผลไม้ไทยเป็นบางประเภทเท่านั้น เมื่อผลไม้ไทยตามฤดูกาลออกมาจำหน่ายแล้ว ประชาชนก็จะนิยมผลไม้ไทยอยู่มาก ส่งผลให้ผลไม้จีนมียอดขายลดลงแต่ไม่มาก แต่เมื่อผลไม้ไทยตามฤดูกาลลดลง ผลไม้จีนก็จะมีอิทธิพลมากกว่าเป็นบางชนิดและขึ้นอยู่กับฤดูกาลของผลไม้จีนด้วย

- ช่องทางการนำเข้าผักและผลไม้จากจีนมาจำหน่าย ณ จังหวัดมุกดาหาร

มีอยู่ด้วยกัน 2 ช่องทาง คือ

1.) รับมาจากท่าเรือ หรือ ตลาดไท ซึ่งจะได้ของที่มีคุณภาพดีกว่า มีมาตรฐานกว่า การชำระสินค้ามีด้วยกันหลายวิธี เป็นวิธีที่สะดวกที่สุด ซึ่งผู้ประกอบการบางรายก็จะมารับสินค้าเอง หรือบางรายก็จะโทรสั่งสินค้านับกับพ่อค้าคนกลางอีกรอบแล้วให้ไปส่งถึงที่ จากการสัมภาษณ์ผู้ค้าส่งรายใหญ่ 2 ราย พบว่า

ผู้ค้าส่งรายแรก นิยมไปรับสินค้าที่ตลาดไทด้วยตัวเอง ซึ่งสินค้าที่นำมาขายก็จะบวกในเรื่องที่ค่าใช้จ่ายเพิ่มขึ้น เป็นต้นทุนในการขนส่ง โดยผลไม้ที่นำมาจำหน่ายจะมากหรือน้อยขึ้นอยู่กับชนิด ฤดูกาล รวมถึงรสนิยมในการบริโภคในช่วงนั้น

ผู้ค้าส่งรายที่สอง ใช้วิธีการโทรสั่งสินค้าจากพ่อค้าคนกลางที่ตลาดไท แล้วนำมาส่งถึงที่ โดยพ่อค้าคนกลางคิดค่าใช้จ่ายเพิ่มในการขนส่ง

2.) รับมาโดยตรงจากจีน โดยผ่านพ่อค้าคนกลางที่ประเทศลาว

จากการสัมภาษณ์ผู้ค้าส่งรายแรกนั้น วิธีนี้ไม่ค่อยเป็นที่นิยมเพราะไม่เห็นสินค้า โดยต้องจ่ายเป็นเงินสดเท่านั้น ซึ่งของที่ได้รับมาไม่มีคุณภาพเท่าที่ควร

“สินค้าประเภทผักที่นำเข้ามาจากจีน แต่ เป็นสินค้าที่ผิดกฎหมาย” ส่วนมากเป็นสินค้าประเภทผัก เช่น กระเทียม และหัวหอมใหญ่

จากการสัมภาษณ์ผู้ประกอบการในการนำสินค้าเข้ามาจำหน่าย พบว่า ช่องทางการนำเข้ากระเทียม และหอมจะมาจากพ่อค้าคนกลางที่เป็นชาวลาว โดยการเคลื่อนย้ายนั้น จะมาจากจีนแล้วมาผ่านที่เวียงคานม แล้วเข้ามาประเทศลาว การส่งของแต่ละครั้งจะใช้วิธีการโทรสั่ง โดยจ่ายในรูปของเงินสด แล้วขนส่งผ่านทางเรือขนาดเล็ก เข้ามาจังหวัดมุกดาหาร โดยกระเทียมจะส่งมากกว่าหอมหัวใหญ่ เมื่อได้รับสินค้าแล้ว จะเก็บไว้ที่โกดังสินค้า จากนั้นจะมีผู้ประกอบการมารับไปจำหน่ายอีกที หรือมีผู้ประกอบการบางรายที่โทรสั่ง จากนั้นก็จะรับไปส่งถึงที่ สินค้าจะกระจายไปตามจังหวัดขอนแก่น กาฬสินธุ์ และ มหาสารคาม เป็นต้น

การศึกษาห่วงโซ่อุปทานผักและผลไม้จากจีนมายังตลาดค้าส่ง ตลาดไท กทม.

1. สัดส่วนการนำเข้าผักและผลไม้จากจีน

ผลไม้

- 1. แอปเปิ้ล
 - 2. สาลี่
 - 3. ทับทิม
- } ทั้ง 3 อย่างนำเข้ามาในสัดส่วนที่เท่ากัน
- 4. องุ่น จะมีการนำเข้าน้อยกว่า ผลไม้ทั้ง 3 ชนิด

ผัก

- 1. แครอท
 - 2. บร็อคโคลี่
 - 3. หอมหัวใหญ่
- } ทั้ง 3 อย่างนำเข้ามาในสัดส่วนที่เท่ากัน

2. การนำเข้าผักและผลไม้จากจีน

2.1 ซื่อผ่านพ่อค้าชาวจีน (การติดต่อซื้อขายมีการเข้าไปดูตัวสินค้าในจีนและมีการตกลงกับชาวสวนจากจีน เหมือนกับที่ทำการซื้อจากชาวสวนในไทยนะครับ)

2.2 การขนส่ง ต้นทางการขนส่งจะมาจาก เมือง ซานซี กุหนิง จะมีการส่งมาถึง ท่าเรือแหลมฉบังและท่าเรือคลองเตย ระยะเวลา ประมาณ 5-6 วัน ค่าขนส่ง จะคิดตามค่าระวางในตู้คอนเทนเนอร์ (สินค้าที่ส่งมาจากจีนมีการแพ็คเป็นกล่อง และจะคิดตามจำนวนและค่าระวางในตู้คอนเทนเนอร์) การขนส่ง จะเป็นรถบรรทุกขนส่งของบริษัท

3. ต้นทุนการนำเข้าผักและผลไม้

3.1 ต้นทุนในประเทศจีน

- 1. ค่าภาษีนำเข้า เป็น 0 % ตามข้อตกลง AFTA
 - 2. ค่าธรรมเนียม
 - 3. ค่าขนส่งทางเรือเดินทะเล
- } (Shipping ท่าเรือ จะเป็นหน่วยงานที่จัดการ)

3.2 ต้นทุนในประเทศไทย

- 1. ค่าภาษีการนำเข้า 0 %
- 2. ค่าธรรมเนียม คิดตามกฎหมายภาษีรายได้
- 3. ค่าขนส่ง เป็นการขนส่งทางตู้คอนเทนเนอร์
- 4. ค่าจ้างแรงงาน คิดตามค่าจ้างขั้นต่ำ

4. **ความคิดเห็นของผู้ประกอบการ** จากการสำรวจพบว่า ด้านการติดต่อประสานงานกับจีน ด้านต้นทุนค่าใช้จ่าย ในการดำเนินงาน ด้านกฎระเบียบและข้อจำกัดทั้งประเทศจีนและไทยจะไม่มีปัญหาแต่ด้านการตั้งราคาและผัก ผลไม้จะมีการตั้งราคาดังนี้

ราคาจากจีน + ต้นทุน + ค่าไรที่ต้องการ

ซึ่งการตั้งราคาจะเป็นไปตามกลไกตลาด ซึ่งราคาของสินค้าก็จะมีราคาขึ้นลงตามปริมาณความต้องการ และฤดูกาลของสินค้าชนิดนั้นๆ

5. **ข้อเสนอแนะ**

จากการสำรวจทางผู้ประกอบการส่งเสริมนโยบายการเปิดการค้าเสรี (AFTA) เนื่องจากจะทำให้ภาว การนำเข้าสินค้าจากประเทศจีนนั้นเป็นศูนย์และทำให้ลดต้นทุนทางด้านขนส่งซึ่งจะเห็นได้ว่า เมื่อภาวเป็น ศูนย์ ทำให้ระบบ โลจิสติกส์ที่มีการจัดการที่มีประสิทธิภาพเพื่อทำให้ต้นทุนของทางแต่ละบริษัทนั้นลดลงและ ระบบโลจิสติกส์ก็เป็นส่วนที่สำคัญของระบบโซ่อุปทานที่งานวิจัยนี้ได้ทำการศึกษา

ผลการสำรวจ ข้อมูลผู้ประกอบการนำเข้า-จำหน่ายผัก ผลไม้จากจีน ณ ตลาดเมืองใหม่ จ.เชียงใหม่ การสัมภาษณ์ ด้านบุคลากรแม่สาย ด้านบุคลากรเชียงแสน เจ้าหน้าที่สำนักงานอาหารและยา ประจำด่านเชียงแสน และ Shipping จ.เชียงราย

1. **ลักษณะของผู้ประกอบการค้าปลีกและค้าส่งผักและผลไม้** : ร้านค้าปลีกในตลาดจะมีการรับสินค้ามาจากร้านค้า ส่งในต่างจังหวัด ร้านค้าส่งจะรับสินค้ามาจากท่าเรือเชียงแสน

2. **สัดส่วนการนำเข้าผักและผลไม้จากจีน**

ผลไม้

1. แอปเปิ้ล สาลี มีสัดส่วนการนำเข้าใกล้เคียงกัน ร้อยละ 60
2. ทับทิม ลูกพลับ มีสัดส่วนการนำเข้า ร้อยละ 40
3. องุ่น มีสัดส่วนการนำเข้า ร้อยละ 10 (เกรด เอ จะมีการนำเข้ามาจาก สหรัฐอเมริกา เกรดรองลงมาจะนำเข้าจาก จีน)

ผัก

1. กระเทียม มีสัดส่วนการนำเข้า ร้อยละ 60
2. หอมหัวใหญ่ มีสัดส่วนการนำเข้าจากจีน ร้อยละ 50 (ร้อยละ30 นำเข้ามาจากอินโดนีเซีย ร้อยละ20 มีการนำเข้า มาจากจีน)
3. พริกแดง เป็นพริกที่นำเข้ามาจากอินเดีย
4. บร็อคโคลี่ และแครอท มีสัดส่วนการนำเข้าใกล้เคียงกัน

3. **ประเภทผัก และผลไม้ที่นำเข้า**

ผลไม้

1. แอปเปิ้ล สาลี่ ทับทิม และลูกพลับ มีการนำเข้าทั้งทางท่าเรือเชียงแสน และแม่สาย สินค้าที่นำเข้ามาทางท่าเรือเชียงแสน และสินค้ามีความเสียหายถึงร้อยละ 30 และการซื้อสินค้าไม่สามารถที่จะดูสินค้าข้างในได้
2. องุ่น มีการนำเข้าจากอเมริกาและจีน ซึ่งสินค้าที่นำเข้ามาจากอเมริกามากกว่าจีน องุ่นที่นำเข้ามาจากจีนเป็นสินค้าเกรด A ส่วนสินค้าที่นำเข้ามาจากจีนมีเกรดที่ต่ำกว่าทางด้านของจีน(ท่าเรือเชียงแสน)

ผัก

1. กระเทียมที่นำเข้ามาจากจีน (ท่าเรือเชียงแสน)
2. หอมหัวใหญ่ การนำเข้าจะเป็นการนำเข้ามาทางตลาดไทและตลาดสี่มุมเมืองเป็นส่วนใหญ่เพราะ หอมหัวใหญ่จะมีสัดส่วนการนำเข้ามาจากอินโดนีเซีย (มาทางเรือเดินทะเล) มากกว่าการนำเข้ามาจากจีน (ทางท่าเรือเชียงแสน)
3. บร็อคโคลี่ และแครอท มีการนำเข้ามาทาง ท่าเรือเชียงแสน

4. ราคาสินค้าและกลไกตลาด

ราคาของสินค้าผักและผลไม้ที่นำเข้ามาจากจีนจะมีราคาที่ถูกลงกว่าสินค้าภายในประเทศ ซึ่งจะเห็นได้อย่างสินค้าอย่างกระเทียมที่มาจากจีนมีราคา 40 – 50 บาท แต่กระเทียมที่เป็นผลผลิตในประเทศมีราคา 100 บาท

ปัจจัยที่กำหนดราคาสินค้า คือ

1. ความต้องการบริโภคของสินค้า (Demand) ของผู้บริโภค
2. ผลผลิตของสินค้าที่ออกตามฤดูกาล และเมื่อมีการนำเข้าสินค้ามาจากจีน ก็ทำให้ราคาสินค้าตกลง กิโลกรัมละ 12-13 บาท(ราคาต่ำสุด) และ กิโลกรัมละ 60 (ราคาสูงสุด)
3. ค่าแรงงานของจีนมีค่าจ้างต่ำกว่าค่าจ้างแรงงานของไทยมาก
4. สินค้าของจีนมีความสมบูรณ์มากกว่าสินค้าในประเทศ เช่น หอมใหญ่มีขนาดใหญ่กว่าของทาง ศรีสะเกษ ผู้บริโภคจึงเลือกที่จะบริโภคสินค้าที่นำเข้ามาจากจีน

5. การติดต่อซื้อขายกับพ่อค้าชาวจีน ลักษณะการซื้อขายจะมี 3 ลักษณะ

1. การติดต่อซื้อสินค้าโดยตรงกับทางพ่อค้าจีนซึ่งพ่อค้าส่งชาวไทยจะไปดูสินค้าที่ประเทศจีนและมีการตกลงซื้อขายกับทางชาวสวนหรือพ่อค้าของชาวจีนเลย
2. พ่อค้าส่งจะซื้อสินค้าที่ท่าเรือเชียงแสน และแม่สาย
3. พ่อค้าส่งจะมีการซื้อขายสินค้าแบบแลกเปลี่ยนสินค้ากัน (Brother System)

6. ต้นทุนค่าขนส่งและลักษณะการขนส่ง

1. การขนส่งทางเส้นทาง R3A ระยะทาง 493 กม. ระยะเวลาในการเดินทางจาก คุณหมิง-เชียงรุ่ง-บัวแก้ว-เชียงราย ระยะเวลาในการเดินทาง 28 ชม

- ค่าภาษีในการขนส่ง 10,000 บาท ต่อ 1 คัน

- ค่าผ่านทางจากเชียงรายถึงคุณหมิง จำนวน 18,000 – 20,000 บาท เป็นการเก็บค่าผ่านทางแต่ละแขวงในลาว

- รวมค่าขนส่งทาง R3A จำนวน 30,000 – 40,000 บาท

2. การขนส่งทางเส้นทาง R3B ระยะทาง 380 กม. ระยะเวลาในการเดินทางจาก แม่สาย – ท่าขี้เหล็ก – เชียงตุง – เมืองลา – เชียงรุ้ง – กุนหมิง 20 ชม.

- ค่าภาษีและค่าผ่านทาง รวม 10,000 บาท ต่อ 1 ตัน

- การขนส่งจากเชียงรายผ่านพม่าจะต้องมีการเปลี่ยนรถเป็นรถปิ๊กอัพของพม่าและจะคิดเงินเป็นตะกร้า

- ตะกร้า เล็ก 320 ตะกร้า (10 ตัน.) ใหญ่ 180 ตะกร้า (20-22 ตัน)

- รถ 6 ล้อ บรรทุกได้ 15 ตัน รถ 10 ล้อ บรรทุกได้ 25 ตัน

3. การขนส่งทางเรือ ระยะทาง 344 กม. ระยะเวลาในการเดินทางจากกุนหมิง – เชียงรุ้ง – เชียงแสน 1 วัน

- การขนส่งทางเรือจะมีการคิดตามค่าระวาง

- จำนวนการขนส่งจะขึ้นอยู่กับระดับน้ำของแม่น้ำ ซึ่งหากมีน้ำเยอะ (8-10 เมตร) จะสามารถขนส่งได้ 180-350 ตัน และระดับน้ำน้อย (2 เมตร) จะขนส่งสินค้าได้ 180 ตัน การขนส่งสินค้า จากเชียงแสนไปยังจีนนั้น จะต้องรองจนกว่าสินค้าจะเต็มบนที่ระวางเรือ จึงจะเดินเรือออกไป

7. การเก็บภาษีของทางรัฐบาลจีน

- รัฐบาลกลาง เปิด FTA เสียภาษี 0 เปอร์เซ็นต์

- การเสียภาษี VAT การเสียภาษีในแต่ละมณฑล 13 เปอร์เซ็นต์

8. การขอเคลื่อนย้ายสินค้า

- การขอเคลื่อนย้ายสินค้ากระเทียม จะต้องมีการทำตามขั้นตอนการขอเคลื่อนย้ายสินค้า

9. การทำงานของ Shipping

- การจดทะเบียนของ Shipping จะต้องเป็นคนไทย แต่ส่วนใหญ่จะเป็น Normince ซึ่งผู้ที่เป็นเจ้าของตัวจริงคือ คนจีน ซึ่งจะเอื้อเพื่อต่อพ่อค้าจีนให้มีต้นทุนที่ถูกลงและสะดวกต่อการขนส่ง

- การทำงานของ Shipping จะมีการตกลงราคาการส่งสินค้าที่จะนำเข้าหรือส่งออก ซึ่ง Shipping จะเป็นผู้ควบคุมการเคลื่อนย้ายสินค้า จากทางบกสู่ทางเรือ

10. ปัญหาและอุปสรรค

- การตีตลาดของสินค้าจากจีนทำให้สินค้าไทยค่อยๆถูกทดแทนที่ไปโดยปริยาย เนื่องจากราคาสินค้าถูกกว่าเพราะแรงงานของจีนมีค่าจ้างถูก

- เมื่อมีการนำเข้าสินค้าจากจีนและสินค้าในประเทศมีผลผลิตออกมา จนทำให้เกิดภาวะสินค้าล้นตลาด และทำให้ราคาสินค้าถูกลง

- การขนส่งสินค้าทาง R3B มีระยะทางใกล้กว่า R3A แต่ R3B ยังไม่เป็นที่ยอมรับของ ไทย

- การขนส่งทางเรือจะมีตารางเวลาในการปล่อยน้ำแต่จีนมักจะปล่อยตามตารางเวลา เนื่องจากจีนต้องการน้ำไว้เพื่อผลิตกระแสไฟฟ้าในแต่ละเดือน ซึ่งเขื่อนในประเทศจีนมีทั้งหมด 11 เขื่อน

- การเดินเรือในแม่น้ำโขงจะต้องใช้ความสามารถส่วนบุคคล

- การซื้อสินค้าตามแนวชายแดนนั้นไม่สามารถเลือกดูสินค้าได้
- การค้าตามแนวชายแดนส่วนใหญ่จะเป็นการจ่ายเงินสดและการใช้เครดิตส่วนตัวหรือความเชื่อใจ
- ผู้คอนเทนเนอร์ไม่สามารถส่งมาทางเชียงแสนได้เนื่องจากไม่คุ้มกับการขนส่งที่มีความเสี่ยงกับ ถ้องน้ำ

โงงที่ต้องใช้ความสามารถเฉพาะตัวสำหรับการเดินเรือ

สรุปผลการศึกษา

ผลการศึกษาจากการศึกษาสภาพทั่วไปในระบบโซ่อุปทานและระบบลอจิสติกพบว่า การติดต่อซื้อสินค้าจากพ่อค้าจีนจะมีอยู่ 3 ลักษณะ 1. การติดต่อซื้อสินค้าโดยตรงกับทางพ่อค้าจีนซึ่งพ่อค้าส่งชาวไทยจะไปดูสินค้าที่ประเทศจีนและมีการตกลงซื้อขายกับทางชาวสวนหรือพ่อค้าของชาวจีนเลย 2. พ่อค้าส่งจะซื้อสินค้าที่ทำเรือเชียงแสน ตลาดไทและตลาดสี่มุมเมือง 3. พ่อค้าส่งจะมีการซื้อขายสินค้าแบบแลกเปลี่ยนสินค้ากัน (Brother System) การเพิ่มคุณค่าของสินค้าโดยมีการ Packing สินค้าเพื่อเพิ่มมูลค่าสินค้า การรับส่งสินค้า ใช้ระบบคลังสินค้า โดยจะเป็นศูนย์กลางการกระจายสินค้าและการใช้ระบบ JIT (Just In Time) โดยพ่อค้าส่งจะมารับสินค้าที่ทำเรือ หรือ ศูนย์กระจายคลังสินค้า การซื้อขายและกำหนดราคาสินค้านำเข้าจากจีนมีราคา 40-50 บาท แต่กระเทียมที่เป็นผลผลิตในประเทศไทยมีราคา 100 บาท ปัจจัยที่กำหนดราคาสินค้า คือ 1. ความต้องการบริโภคของสินค้า (Demand) ของผู้บริโภค 2. ผลผลิตของสินค้าที่ออกตามฤดูกาล และเมื่อมีการนำเข้ามาจากจีน ก็ทำให้ราคาสินค้าตกลง กิโลกรัมละ 12-13 บาท(ราคาต่ำสุด) และกิโลกรัมละ 60 บาท(ราคาสูงสุด) 3. ค่าแรงงานของจีนมีค่าจ้างต่ำกว่าค่าจ้างแรงงานของไทยมาก 4. สินค้าของจีนมีความสมบูรณ์มากกว่าสินค้าในประเทศ เช่น หอมใหญ่มีขนาดใหญ่กว่าของทางศรีสะเกษ ผู้บริโภคจึงเลือกที่จะบริโภคสินค้านำเข้ามาจากจีน

จากการศึกษาถึงต้นทุนและการสำรวจเส้นทางให้นำเข้า พบว่า หากส่งสินค้ามาทางแม่น้ำโขงจะมีระยะทางที่สั้นกว่าและใกล้กว่าเส้นทางอื่น ๆ และมีค่าใช้จ่ายในการขนส่งที่มีราคาถูกกว่าทางบก แต่การขนส่งสินค้าทางทะเลก็จะมีราคาถูกกว่าทั้งการขนส่งทางแม่น้ำโขงและคุณภาพของสินค้ามีคุณภาพดีกว่าสินค้านำเข้ามาจากเชียงราย และสามารถที่จะเลือกสินค้าได้

สรุปผลและข้อคิดเห็น

จะเห็นได้ว่าข้อตกลงเขตการค้าเสรีนี้ได้ส่งผลให้การค้าระหว่างไทยและจีนมีการขยายตัวทั้งทางด้านการส่งออกและด้านการนำเข้า เป็นผลให้การแข่งขันทางการค้าระหว่างกันมีความรุนแรงมากขึ้น ซึ่งจะเห็นได้จากปรากฏการณ์ดังกล่าวข้างต้นในบทความฉบับนี้ ทำให้ไทยมีการนำเข้าผักและผลไม้จากจีนเพิ่มมากขึ้นและผู้บริโภคชาวไทยมีทางเลือกในการบริโภคผักและผลไม้ได้มากขึ้น โดยผักและผลไม้จากจีนมีความได้เปรียบ

ในด้านราคา ราคาสงครามและคุณภาพ เป็นผลให้เกิดการทดแทนกันได้อย่างสมบูรณ์ ทำให้การบริโภคผักและผลไม้ที่เพาะปลูกในประเทศ หดลงชะงักเนื่องด้วยจาก ผลของราคา คุณภาพหรือปัจจัยอื่นๆที่เข้ามากระทบที่ดี ทำให้ผู้ที่ได้รับผลกระทบโดยตรงคือ “ เกษตรกร ” ซึ่งมีผลกระทบโดยตรงต่อประเทศ

เพราะฉะนั้น จึงมีความจำเป็นที่เกษตรกรในภาค ส่วนต่างๆและส่วนราชการที่เกี่ยวข้องต้องวางแผนปรับตัวรับกับกระแสการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวทั้งระยะสั้นและระยะยาว โดยระยะสั้นเกษตรกรควรผลิตสินค้าให้แตกต่างจากสินค้าจีน โดยปรับเปลี่ยนวิธีการผลิตหัน ไปเพาะปลูกพืชผักไร้สารตกค้างทดแทน และในระยะยาวเกษตรกรควรปรับเปลี่ยนพื้นที่ไปเพาะปลูกพืชชนิดอื่นที่จีนไม่สามารถผลิตได้ทดแทน โดยภาครัฐควรให้การสนับสนุนทั้งทางด้านงบประมาณและด้านวิชาการเพื่อเพิ่มศักยภาพทางการผลิตและการแข่งขันให้ประเทศไทยยังคงยืน อยู่บนเวทีการค้านี้ได้และพัฒนาช่องทางกระจายสินค้าโดยมีเป้าหมายเพื่อลดต้นทุนค่าใช้จ่ายของทั้งระบบให้ต่ำสุด และยังคงสามารถตอบสนองต่อระดับความต้องการของผู้บริโภค และที่สำคัญการสนับสนุนการวิจัยและพัฒนาอย่างต่อเนื่องของรัฐบาลจะส่งผลดีและนำไปสู่การพัฒนา และต่อสู้กับการแข่งขันได้

บรรณานุกรม

ดร. กุลพงศ์ ชูนิพันธ์. 2548 การพัฒนา SCM (Supply Chain Management) บนเส้นทาง E-Business. กรุงเทพมหานคร : พิมพ์ที่ : ห้างหุ้นส่วนจำกัด ที.เอส.บี. โปรดักส์

ผศ. ดร. วลัยลักษณ์ อัครีรวงศ์. 2549 การจัดการและออกแบบโซ่อุปทาน (Designing & Managing The Supply Chain). กรุงเทพมหานคร : บริษัท สำนักพิมพ์ท็อป จำกัด

สายัณห์ จันทร์ จันทร์วิภาสวงศ์ 2549 กลยุทธ์ Lorgistic รุก-รับ FTA. กรุงเทพมหานคร : บริษัท เอ็กซ์เซลเลนซ์ บิซิเนส คอปอเรชั่น อินเทอร์เน็ตเนชั่นแนล จำกัด

ธนิต โสรรัตน์. 2549 Transport Lorgistic Hub เมื่อประเทศไทยอยากเป็นศูนย์กลาง โลจิสติกส์ของภูมิภาคอินโดจีนและจีนตอนใต้. กรุงเทพมหานคร : ศูนย์หนังสือจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ดร. วิทยา สุหฤทธดำรง. 2545 Supply Chain Management การจัดการโซ่อุปทาน. กรุงเทพมหานคร : บริษัท เพียร์สัน เอ็ดดูเคชั่น อินโคไทน่า จำกัด

ประวัติของผู้นำเสนอบทความทางวิชาการ

ผู้นำเสนอผลงาน	นายสุเทพ คงแก้ว
ชื่อเรื่อง	ห้วงโซ่อุปทานผักและผลไม้นำเข้าจากประเทศจีนมายังประเทศไทย
สถานศึกษา	มหาวิทยาลัยศรีปทุม
โทรศัพท์ที่สะดวกต่อการติดต่อกลับ	085-884-119-1
E-mail address	: na_tep@hotmail.com
ประวัติการศึกษา	
ประถมศึกษา	โรงเรียนบ้านกุ่มแม่
มัธยมศึกษา	โรงเรียนชะอวด
อุดมศึกษา	มหาวิทยาลัยศรีปทุม
สาขา/คณะ	เศรษฐศาสตร์ธุรกิจ/คณะเศรษฐศาสตร์

